

Sygn. akt III CZ 44/14

POSTANOWIENIE

Dnia 5 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący)

SSN Jan Górowski (sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

w sprawie z powództwa P.W.- C. sp. z o.o. w K.

przeciwko I. B.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 5 listopada 2014 r.,

zażalenia pozwanej na wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 7 lutego 2014 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z dnia 4 czerwca 2013 r. oddalił powództwo P.W. – C. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. przeciwko I. B. o zapłatę kwoty 50 947,37 zł wraz z ustawowymi odsetkami i orzekł o kosztach procesu.

Na skutek apelacji strony powodowej Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 7 lutego 2014 r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania.

Jako podstawę swojego rozstrzygnięcia Sąd wskazał przepis art. 386 § 4 k.p.c. Podniósł, że Sąd Rejonowy zaniechał przeprowadzenia postępowania dowodowego, zbadania materialnej podstawy żądania strony powodowej zgłoszonego w pozwie oraz pominął merytoryczne zarzuty pozwanej. Podkreślił ponadto, że Sąd pierwszej instancji nie wyjaśnił i pozostawił poza oceną okoliczności faktyczne stanowiące przesłanki zastosowania normy prawa materialnego, będącej podstawą dochodzonego roszczenia.

W zażaleniu na ten wyrok Sądu Okręgowego pozwana wniosła o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 394¹ § 1¹ k.p.c., zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje także w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Przepis ten został wprowadzony ustawą z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 233, poz. 1381) i ma zastosowanie do zaskarżania orzeczeń wydanych po dniu 3 maja 2012 r. (art. 9 ust. 6 tej ustawy).

Rozważając charakter tego zażalenia, Sąd Najwyższy podkreślał, że kontrola dokonywana w ramach tego środka powinna mieć charakter formalny, skupiający się na przesłankach uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji, bez wkraczania w kompetencje sądu *in merito*. Oznacza to, że w postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia na orzeczenie o uchyleniu wyroku sądu pierwszej instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy poddaje kontroli prawidłowość stwierdzenia przez sąd drugiej instancji nieważności postępowania. Jeżeli natomiast u podstaw orzeczenia

kasatoryjnego legły przesłanki określone w art. 386 § 4 k.p.c., Sąd Najwyższy bada, czy rzeczywiście sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy albo czy rzeczywiście wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. nie jest środkiem prawnym służącym kontroli materialnoprawnej podstawy orzeczenia; kontrola taka może być przeprowadzona wyłącznie w postępowaniu kasacyjnym. Z tej przyczyny odmienne ujęcie zakresu kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu toczącym się na skutek tego zażalenia, trzeba uznać za niedopuszczalne (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2012 r., I CZ 136/12, z dnia 25 października 2012 r., I CZ 139/12, z dnia 25 października 2012 r., I CZ 143/12, niepublikowane, z dnia 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, OSNC 2013, nr 3, poz. 41 i z dnia 28 listopada 2012 r., III CZ 77/12, OSNC 2013, nr 4, poz. 54).

W judykaturze pojęcie „nierozpoznania istoty sprawy” jest rozumiane jednolicie. W wyrokach: z dnia 9 stycznia 2001 r., I PKN 642/00 (OSNAPiUS 2002, nr 17, poz. 409), z dnia 5 lutego 2002 r., I PKN 845/00 (OSNP 2004, nr 3, poz. 46), z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00 (OSP 2003, nr 3, poz. 36), z dnia 25 listopada 2003 r., II CK 293/02 (Lex Polonica nr 405129), z dnia 24 marca 2004 r., I CK 505/03 (Monitor Spółdzielczy 2006, nr 6, s. 45) oraz z dnia 16 czerwca 2011 r., I UK 15/11 (OSNP 2012, nr 15-16, poz. 199) przyjęto, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wtedy, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy sąd zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie, np. sąd oddał powództwo z powodu przedawnienia roszczenia, które to stanowisko okazało się nietrafne, a nie rozpoznał jego podstawy.

Ugruntowany jest też pogląd judykatury, że niewyjaśnienie okoliczności faktycznych nie jest równoznaczne z nierozpoznaniem istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2012 r., II CZ 172/12, i z dnia 9 listopada 2012 r., IV CZ 156/12, niepublikowane).

Zażalenie strony pozwanej nie może odnieść skutku z tego względu, że nie skupiono się w nim na podważaniu niekorzystnego rozstrzygnięcia z punktu widzenia istoty rozpoznawanej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2013 r., IV CZ 31/13, Lex nr 1353274).

Poza tym zarzuty jakie zostały podniesione dotyczą poczynienia błędnych ustaleń faktycznych, a te nie mogą być poddane kontroli Sądu Najwyższego rozpoznającego zażalenie na uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji. Rozpoznanie i ocena tych zarzutów w toku obecnego postępowania zażaleniowego, stanowiłoby w istocie rozstrzygnięcie merytoryczne, które jest zastrzeżone dla postępowania kasacyjnego, a jak już zasygnalizowano, kontrola w takim zakresie wykraczałaby poza granice kognicji Sądu Najwyższego w tym postępowaniu.

W sprawie przede wszystkim sporna była dochodzona przez stronę powodową należność w kwocie 50 000 zł. Sąd drugiej instancji ocenił, że Sąd Rejonowy w ogóle nie przeprowadził analizy w zakresie zarzutów pozwanej, co do zakresu umocowania P. W. dokonującego w jej imieniu uznania długu. Ponadto, nie przeprowadził zawnioskowanych przez stronę powodową dowodów z zeznań świadków i przesłuchania stron na okoliczność wykazania istnienia wierzytelności względem I.- P. spółki z o.o., jak również jej wysokości. Ponadto, uznanie długu jedynie w oparciu o dokument uznania i poczynienie ustalenia, że P. W. nie miał umocowania do uznania długu w imieniu pozwanej, nie może być podstawą oddalenia powództwa. Brak dokonania ustaleń, co do zasadności powództwa, jak trafnie wskazał Sąd Okręgowy należy, w tej sytuacji uznać jako nierozpoznanie istoty sprawy i przyjąć, że spełniona została przesłanka do wydania orzeczenia kasatoryjnego.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398 k.p.c. oddalił zażalenie.